

Vad är ett kollektivavtal?

När det pratas om kollektivavtal tänker nog många på de rikstäckande avtalen, exempelvis Teknikavtalet eller Motorbranschavtalet. De är viktiga utifrån det fackliga löftet om att vi inte ska acceptera exempelvis löner under en viss nivå, så att vi inte ska konkurrera med varandra genom dåliga villkor.

Runt om i Sverige skrivs också många andra typer av avtal, lokala överenskommelser. Ofta förutsätts det till och med i de centrala avtalen att man ska anpassa verksamheten genom sådana.

Men det sker också många förhandlingar där resultatet fastställs i protokoll. Är dessa också kollektivavtal?

Ja och nej. Ett förhandlingsprotokoll blir med automatik inte ett kollektivavtal, men det kan bli det.

Låt oss börja med att se vad Medbestämmandelagen 23 § säger:

"Med kollektivavtal avses skriftligt avtal mellan arbetsgivarorganisation eller arbetsgivare och arbetstagarorganisation om anställningsvillkor för arbetstagare eller om förhållandet i övrigt mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Avtal anses skriftligt även när dess innehåll har upptagits i justerat protokoll eller när förslag till avtal och godkännande därav har upptagits i skilda skrifter."

Men oavsett vad lagen säger: Finns det ingen överenskommelse i protokollet är det sannolikt inget kollektivavtal.

De flesta kollektivavtal är generella och rör alla

på en arbetsplats eller på en befattning, men om till exempel en klubb har en tvist med arbetsgivaren om en enskild individ och förhandlingarna slutar i en förlikning, då kan det också klassas som ett kollektivavtal. Fördelen för facket är då att om arbetsgivaren inte skulle följa överenskommelsen så blir det avtalsbrott och det kan ge skadestånd.

Kan inte vara vad som helst

Det finns såklart begränsningar kring vad som kan klassas som ett kollektivavtal. Det kan exempelvis bara handla om sådant som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, och man kan inte avtala bort sådant som rör det som kallas intjänade förmåner, som redan intjänad lön eller pension. Det kan inte heller strida mot tvingande lagar, utan man kan bara förhandla utifrån lagar som är dispositiva eller semi-dispositiva.

